

žrtvenik, svetlo ožarjen, v temeljih pa posut od vročih nagljev in svilenih rož. Na zemlji diši po svežem vzduhu prsti in v srcih po zelenem rožmarinu . . .

Nande trudno vzdihne. Odpre oči. Plane na kolena. Pred njim umira tisto veliko solnce, ki ni do takrat še nikoli umrlo, ki ga je vsak večer zaprl vase, da je drugo jutro vzšlo mnogo bogatejše. In tako krvav žar šviga od tam čez vso dolino, kakor velikanski plamen, grozeč vsem stvarjem. Na pobočju stoji grad baš v najhujšem solnčnem ognju, odnekod pa potrkavajo klici, ki jih niti planina ne uteši, klici po svobodnem dnevu, po pravici. Vmes tolčejo globoki basi, kakor teška kladiva, ki zahtevajo kralja Matjaža in prostosti. — — —

Brez misli doseže Nande čredo, pomikajočo se že navzdol. Zada gre tiho, s sklonjeno glavo. Ko umre luč in se razširi mrak in utihne ta velika popevka svobode, stopi Nande pred grad. Nikjer več svetlobe, nikjer pisanih, pojočih barv; mrak zavija vse poslopje v tajinstveno uganko, njegovemu srcu nerazrešljivo.

Stopi na most in se ozre v dolino. Tam daleč vidi odprte meje. Skozi njo drži cesta, in po njej drči voz z grajsko gospodo. Vse je zavito v poltemo, le ena edina postava sveti: vsa je svetla, ožarjena od neznane luči. Bela roka maha v pozdrav, oči pa kličejo nekaj tako sladkega in tako grenkega, da pod temi glasovi Nandetu umira srce. Nasloni se na ograjo, potopi obraz med dlani in se izjoče . . .

In spet ga zbudi glas hlapca Matevža: „Ha, kaj pa ti je! Ali še vedno sanjaš? — Zbudi se — ne veš, da pride zate, zame in za nas vse svobodni dan! Ali nisi videl večera? Ne boš več pastir, drugim boš enak, ki si jim bil zdaj hlapec! . . .“

Nande ne pojmi čudnih besed. Z istim koprnjenjem želi tja naprej za deklico Julijo, četudi vse svoje življenje pastir . . .

Otrok in domovina.

*Tebi, domovina sveta,
zvesto sem v ljubezni vdan;
mlada so še moja leta,
vendar tvoj sem državljan.*

*Tebi služi moje leto,
tebi moč, ponos in čas;
zate bo srce gorelo,
ti si moja, tvoj sem jaz!*

Simon Palček.

